

ZOMBOR és VIDÉKE.

TÁRSADALMI, KÖZMŰVELŐDÉSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI MEGYEI KOZLÓNY.

Megjelenik hetenkint háromszor: vasárnap, kedden (félven) és csütörtökön.

Szerkesztővel értekezhetni: naponta délelőtt 11 óratól 12-ig.

ELŐFIZETÉSI DÍJ,
helyben házhoz hordva:
Égész évre . . . 8 frt.
Fél évre . . . 4 „
Negyed évre . . . 2 „
Kiadó hivatal:
Nadasch, Muzsik és Partlics
könyv- és könyvnyomtatás
a város-ház-épületben, haván
az előfizetők és hirdetések
küldendők.

Hirdetések lapunk számára felvételnek: Budapestben, Lang Lipót, Gizella-ter 3. sz. — Haasenstein & Vogler, Dorottya-utca 11. sz. — Goldberger A. V. Váci-utca.
Külföldön: Bécsben, Mosse Rudolf I. Seilerstrasse Nr. 2. — Haasenstein & Vogler I. Wallischgasse Nr. 10. — Dauba G. L. és társa I. Wollzeile Nr. 12. — Oppik A. I. Stubenbastei Nr. 2.
Dukas Miksa I. Riemergasse Nr. 12. — Stern Moritz I. Wollzeile Nr. 25. — Rotter és társa I. Riemergasse Nr. 19. — Danneberg I. H. Czerninplatz Nr. 6.
Hamburgban, Haasenstein & Vogler. — Frankfurtban a M. Dauba G. L. de társa.

ELŐFIZETÉSI DÍJ,
vidékre postán küldve:
Égész évre . . . 9 frt — kr.
Fél évre . . . 4 „ 50 „
Negyed évre . . . 2 „ 25 „
Szerkesztőségi iroda:
Sólet-utca s csendes-utca
sarkán, Helendner-féle ház-
ban, haván minden a lap szál-
lemről részlet közlésemre
küldendő.
Hírdetelményeket nem
fogadjunk el. Kéziratok
nem adnak vissza.

Kereskedelmünk felvirágzása.

Most, midőn a kereskedelmi ügye iránt élénk-
ebb az érdeklődés, nem lesz talán fölösleges a
hazai kereskedelmet azon oldalról megvilágítani,
ami oldalról nálunk a kereskedelem fejlődése még
folytonosan gátoltatik. Célunk az, hogy a Magyar-
országban még meglevő előítéleteket eloszlassuk és
a kasztszellemből még fennmaradt daróc-foszlanókat
leírjuk, hogy így a nemzet a mi speciális
érdekeinkben saját érdekét ismerje fel akkor, mid-
őn a kereskedelmi értéket fel fogja a annak társad-
almilag is megadja azon helyet, melyet az minden
mivelt tartományban elfoglal.

Hazánkban a kereskedelmi osztály iránt —
mi tagadás benne — még mindig bizonyos ellen-
szenv uralkodik, mit nagyban fokoz azon körülmé-
ny, hogy épen ezen osztályban vannak leginkább
képvisele a vegyes nemzetiségek. Ha a par excellen-
cia magyar elem jobban szentelné magát a keres-
kedelmi pályára, lassanként elenyésznek az el-
lenszenv.

A kereskedői osztály ellen táplált ellenszenv
még a legérgebb idotól datálódik. Az ókorban keres-
kedelmere csak rabszolgákat és leigázott népeket
alkalmazták; a középkor kasztszelleme szintén
étfogásnak hódolt, sőt sajnós, hogy az újabb
korban is sokan osztják e nézetet. Két irányban
azonban mégis látunk haladást. Némelyek ugyanis
azt iparkodnak kimutatni, hogy a kereskedelem in-
produktív elem, mely a mások zsirjából táplálkozik,
sőt a család egy nemét látja a kereskedőben.
A másik irány már jobb úton halad: történelmi
adatokkal bizonyítja a kereskedelem produktív-
sát és kimutatni törekedik, hogy a kereskedelem a
nemzeti jólét fontos tényezője.

A kereskedelem produktív voltát számtalan
adatokkal lehet bizonyítani. A kereskedelem adja
még a termelt árúknak valódi értéket, sőt árto-
let elérése is az ő termelő képessége mellett bi-
zonyít. A kereskedelem tette nagygyá, hatalmasa
Angol- és Franciaországot, melyek felvirágzásukat

a kereskedelmnek köszönhetik. A hol a kereske-
delmi gyökeret vert, ott az embernek erkölcsi is
szelidülnek, szóval a kereskedelem a nemzetek éle-
téré mindenkor jótékony befolyást gyakorol.

Különben ma már meghaladott állapont bi-
zonyítgatni, hogy a kereskedelem nem bir termel-
őképességgel, valamint fölösleges vitatni azt, hogy
a kereskedelem volt a legmiveltebb államokban is
a szellemi és anyagi jólétnak előharczosa, úttörő-
je. A mely nemzet a kereskedelmi iránt ellenszenv-
vel viseltetik, azt magától elidegeníteni törekszik,
csakis saját szellemi erejét veri békóba és a nemzet
lételének egyik alapfeltételét semmisíti meg.

Hogy kereskedelmünk nem áll európai szín-
vonalon, az tagadhatlan s hogy e tekintetben a
nemzet és kormányra még nagy feladat vár — az
bizonyos. Ha azonban a kereskedelmi osztály ha-
záinkban elakarja foglalni társadalmilag azon állást,
melyre hivatva van, lépést kell tartania a korszel-
lemmel és első sorban oda kell törekednie, hogy
kereskedelmünk magyar irányzatot nyerjen és hogy
a kereskedelmi téren elméletileg is képzett szak-
erőkkel bírjunk. Mert ma már nem elegendő csu-
pán a gyakorlati életben szerzett ismeretekkel a
világba lépni, hanem szakszerűleg képzett keres-
kedőkre van szükség, mert oly államban, mely
igényt tart a „kulturális” czimre, nem szabad a
kereskedőnek a kápur a pusztá lehetőségekre bízni,
nem szabad vagyonát, létfeltételét hullámzásnak
odavetni.

A kereskedői elméleti szakképzettsége képezi
föfeltételét kereskedelmünk felvirágzásának, de té-
ves feltevés volna, mindazt, a mit e téren még
nélkülözünk, csupán a kormány rovására írni. Ahol
a kormány nem állít, vagy nem állíthat elegendő
szakiskolákat, ott minden egyes várost terheli a
felelőség, ha a kereskedelmi pályára lépőknek nem
nyújtja azon eszközöket, a melyekkel e szakkép-
zettséget elérhetik.

S itt sajnálattal kell utalnunk azon minden-
estre megszegyentő tényre, hogy városunk, mely
egyrézt fekvésénél fogva, másrészt mint megyénk

székhelye hivatva van, e megyében első sorban
állani, még nem tett e téren lépéseket semmit,
hanem kényszeríti azon ifjút, ki nálunk a kereske-
delmi pályára szándékozik, más, idegen városba
menni, hogy elsajátíthassa azon tudományokat, a
melyeket e téren nem nélkülözhet. De hogy mind-
egyik nincs abban a szerencsés helyzetben, hogy
gyermekét más városba küldheti tanulni, az bizo-
nyos s így megint csak visszatérünk arra, a mit
már czikkünk elején mondtunk volt, hogy ugyanis
kereskedelmünk iránt egy bizonyos ellenszenv uralko-
dik, a melyet legyőzni, minden hazafias polgár
kötelessége.

Utóvégre oly nagy áldozatokat egy kereske-
delmi tanoda felállításánál meg igényelne s ha tekin-
tetbe vesszük azon előnyöket, a melyeket nyújtana,
áldozatról szó sem lehet.

Eddig nálunk az ipar szintén e bajban sinlő-
dött, de akkor a hazafias, áldozatkész ipargróf
kézbe vette az ügyet, bejárta az országot s kör-
utáiban Zombort is érintve, szervezte nálunk az
iparkolát, a mely az iparágakra szándékozó ifjak-
nak azon lehetőségét nyújtja, hogy írni, olvasni,
számszám tanulhasson, és azzal majd megszűnik azon
szegényteljes állapot, mely az egész civilizált
Európában eddigél csak nálunk uralkodott, hogy
tudniillik számos oly mestere ember létezik, mely nem
képes egy egyszerű számlát írni.

Tehát le az előítélettel és ellenszennvel! Vegy-
yük érlelyesen kézbe az ügyet, és a siker ki nem
maradhat!

Tájékoztató

a vm. tort. társ. tagjaihoz és azokhoz, a kik meg tagokká
lenni óhajtának.
(Folytatás.)

Az alakuló közgyűlés a szervező bizottság által
készített és eleje terjesztett alapszabályokat elfogadta.
Mig ezeket a magas miniszterium megerősíti és a vala-
szintű rendes működést elkezdi, nem lesz talán
fölszemes az ennek, valamint általában a társulati tag-
ok működésében követendő irányról véleményünket el-
mondani és az ügyet megbeszélés tárgyává tenni, hogy

A „Zombor és Vidéke” tárcaja.

Az én barátom.

En magam nem főzők disznóhúst; megesezem, de
meg nem főzöm, még pedig három oknál fogva: Először
mert nem értek hozzá, másodsor, mert hál az Isten-
nek nincs szükségem reá, és harmadsor, mert biztosan
meg vagyok győződve róla, hogy ha valaha elhatároztam
magamat azon helyet felkeresni, a melyben a szakácsné
a tozokanállal uralkodik, hogy önmagam megfőzsem a
disznóhúst, okvetlenül barátom is ott megjelenne és en-
gem egy kis szivességre felkérne. Mintha már látam
magam előtt, amint legnyújtasabb mosolygásával közele-
dik hozzám egy tal savanyu káposztával és ellenálhat-
lan hanghajtással azon kerést intzi hozzám: „Nemde,
megengeded, hogy az én savanyu káposztámat a te disz-
nóhússal megfőzsem?” Tudjuk, hogy az ilyen társul-
leteknek milyen végük van. A savanyu káposzta dominál
a táiban nagyobb mennyisége folytán, és aztan oly gyen-
ged ragaszkodással viseltetik a disznóhúst iránt, hogy
nehéz eladat volna a káposztát a hústól elválasztani. Ki
is volna így kegyetlen? A káposztás ember szemmi esetre
sem, és az a „darabka” hus emeltfogva ott marad a ká-
posztában, az egy végleges elintézésénél aztan az orszá-
lárszús, azaz a disznórést, a káposztás emberé, és akié a
disznóhús, az meg nézheti, hogy eszik a másik.

Szerencsére barátom nincs utalva erre. Van saját
fázeka, saját főző eszköze, mert télen otthon étkezik és
csak a nyáron megy a legfinomabb vendéglőbe, ahol a
legjobb étkekben válogat. Olyan ember, a ki mindig is
mindenhol eleve gondolkodik arról, hogy az éttek mi-
nőségében és mennyiségében meg ne rövidítsék, kivált-
kép az utóbbira nézve nagyon kényes természetű. „Sok
leves és sok gombóc”, „sok hál és sok főzelék”, „sok
szalmóca és sok czukor, sok sütemény és sok chaudiere”,
„sok macaroni és sok sajt”, ezek örök kívánságai és
követelése az ebédnél, a kávéval pedig „sok kávé, sok
czukor, sok tej, és sok tejsűrű.” És mindzt nem fukar-

ságból teszi, hanem azon bizonyára méltányos törekvés-
ben, hogy jó pénzért annak megfelelőleg szolgáltsanak.

Minden, a mit bir legjobb minőségű. Van szép bun-
dája finom béléssel és a legfinomabb nyestállal, en-
fabója ezüst gombbal, aranyozott dohányszelenczeje mo-
nogrammal, arany írnya, finom tollkése, stb. Mindezen
tárgyakat én nagyon jól ismerem, mert hányzor voltak
már orizetemben! Hányzor néztem szüntelenül barátom
új czildere felé azon felelemben, hogy azt valaki ki-
csérélheti! Hányzor tartottam kezembem azt az ezüst
gombot a fént említtet ébenfabon, vagyóda barátom
viszajövetelére, hogy minden baj nélkül visszaadhassam!

Télen nem veszi annyira igénybe szivességetem,
mert ha barátom a tekeasztal láthatárán megjelen, a
pinczerek egész serege szalad elébe és átveszi tőle ka-
batját, kalapját, botját. De az esernyőre ki vigyázna, ha
nem én vigyáznék, mert azt barátom nem bizza a pin-
czérre; ennek az esernyőnek tudniillik mint barátom bi-
zostja, nincs parja az egész városban, önmozonyos és
még más mesterségeket is tud, de azokat már elfelej-
tettem. Oly drága és oly becses ez az ernyő, hogy rossz
időben nem szabad használni, mert az neki megartána.
Szakácsok esőben barátom az én közönséges esernyőmet
használja, és engem az a nagy szerencse ér, az ő finom
esernyőjét hónom alatt vinni. Ha egyszer elveszteném,
nem mernék többé barátom szemé elé lépni.

S ha meggondolom magamnak, e katasztrópha le-
hetősége nincs is kizárva, mert a kalap és az esernyő-
örözen kívül van még elég dolgom. Ha például billar-
dozik, nekem kell írni és neki egy csajgaretták sordni;
utóbbi esetben megengedi, hogy saját dohányom-
ból vehetek, ha az óvé már egy kissé száraz. Aztán ör-
köndöm kell dohányszelencze, szivarszopókájára, szem-
üvegére és ez még korántsem mind. Barátom ismerősök-
kel találkozik a kávéházban, odamegy hozzájuk s beszél-
get velük. Azallat a székre kell vigyáznom, nehogy más
valaki elvigye, mielőtt ő visszajön. Ha aztán visszajön,
elkezdi: „Légy szives a Borsszem Jankót részre meg-
zavart” és azzal már kezembé adta az újságot. „Es az
Egyetértést is” folytatja, „ugy-e légy oly szeretettel-
mőltó s nem adod kézből?” Ott ülök aztán az újságokkal ke-

zembem, és én magam nem is gondolhatok az olvasásra,
mert hisz megszüntem vendégnek lenni, én csak orzoje
vagyok barátom hírlapjainak. Közben fardalhatlan bará-
tomnak mindig más-más kívánsága van. „Nem volna oly
szives a gyulakát ideadni?” vagy: „kérlek, csöngess csak
a pinczérnek”, vagy: „ugyan nézd meg csak barátom,
hány óra van már?” — és hiszen én is csak olyan em-
ber vagyok, a kinek nincs több mint két keze, két szeme.

A színházban is úgy vagyok mindig vele. Van sa-
ját látsóve és színlapot is mindig vesze magának, mert
mint már mondtam, nem fukar. Dacára annak, egyre van
valami baja. „Ugyan kérlek, add ide csak egy kicsit a
színlapot.” Kis szünet után: „Tartsd csak egy percig
látsóvevetem.” Es én már egészen belelétem szerepembe
barátomnak egyre a látsóvevő és a színlapot ányújtanai,
anélkül, hogy azáltal gyűlöletet megzavartassak azirant,
a mi a színpadon történik. Egyszerre csak újból kezdi:
„Ugy-e kedves barátom, van nálad egy zsebkendő?” „De
hisz nálad is van egy” felelek. „Igen, de az enyém se-
lyenből van hímzett monogrammal és kár volna vele lá-
tsóvevemet megtörölni, mert tudod azáltal kárt szenved-
hetne.” Azt bizony eddig nem tudtam, és nem is kérde-
zősködtem iránta, de azt bizonyára tudom, hogy mind-
azon apró tárgyak, melyet barátom magával hord, ugy-
látszik nem mindennapi használatra valók. Van saját
gyufatartója, írnya arany lánczán függ, órája kitűnően
jár, s mégis mindig hozzáim fordul, ha valahova sétálnak.
„Kérlek kölcsönözd csak nekem írnodat.” „Adjál egy
szál gyufát.” „Ugyan kérlek mutasd csak az órádat.”
„Légy szives nézd meg a naptárban, mikor lesz az idén
karácsony”, s így tovább. És ha aztán már elvesztem
tűrelmemet és szemrehányással megjegyzem, hogy hat
van neki saját írnya, gyufája, naptárcaja, mert neki
mindig tolem, akkor azt feleli rá: „Te kiálthatatlan em-
ber vagy, a ki nem tudja becsülni a valódi barátságot.”

Ezt már én is gyakran gondoltam. Vagy én, vagy ő
olyan. Vagy én vagyok egy egoista, a ki ezeket a cse-
lyék szolgálatakat az aranymerlegen fontolja, vagy ő az,
a midőn barátságommal így visszaél. Mégis haboztam;
talán megsejttem őt azzal, ha azt felteszem roba. Egy-
szerre csak embebe jut egy szellemes barátom azzal:

maga idejében majd kevesebb tenakadással és biztosabban haladhasunk előre.

Elsősr is úgy vélem, egyetértünk abban mindnyájan, hogy a választmány első dolga lesz: bizonyos céltudatos munkatervet megállapítani, egyes irányokat kijelölni és a rengeteg terjedelmes munkakört egyesek között felosztani. — Féltre ne értsenek, tisztelt tagtársaim és olvasóm! Nem valami ukázféle kirendelésről van szó, csak barátságos megbeszélésről s megegyezésről. Minden társulást indító oka az, hogy egyesülést erővel törekedjék a cél felé, a melyet így biztosabban vélt elérhetni; s épen mert még kevesen vagyunk, azért az erőegyesítés csak helyes munkafelosztás mellett gondolható: ne fargacsoljuk szét erőnket az által, hogy többen ugyanazon egy tárgyval foglalkozunk. Tudom, ennek is megbecsülhetetlen haszna van, de majd ha többen leszünk, arra is ráérünk; amár ezzel ismét nem azt akarom mondani, hogy ugyanazon nagyobb horderejű kérdéssel többen is épenségre ne foglalkozhassanak. Szabad választására és hajlamára kell bízni, ki mit akar dolgozni; hanem általános megbeszélés mégis néha hártyóztó iránt adhat. Azért ezelször lesz tudni, hogy a munkálkodóknak jeleutkezett tárgyak közül vannak-e olyanok, a kik már bizonyos munkakört kitétek maguknak, vagy a kik a körülményektől teszik függővé közreműködésük irányát, a kik még nem választottak tárgyat. — A azok tehát helyesen teszik, ha a választmányban bejelentik, mivel szeretnének foglalkozni, mely irányban szeretnék képességeiket és buzgalmaikat a társulat keretén belül vármegyék javára s jó hírre emelése érdekében: mely kérdéseket szeretnének tisztázni, hogy a választmány esetleg (például ha más már régebben vagy előnyösebb helyzetben ugyanavval foglalkozik) más érdekében tárgyakat is irányozhassa figyelmét, a mi — ha saját véleményével is találkozok — más irányt adhat munkálkodóknak. Különösen pedig, a kik bizonyos irányt vagy nagyobb kérdést tűztek ki maguk elé, e választásukat a választmánnyal tudatván, ez csak előnyükre lehet. A választmány tudniillik eltekintve attól, hogy igen ezelszerű, ha a tagok működését evidenciában tarthatja, a társulat gyűjteményeire kerülhető könyveket, okmányokat és egyéb tárgyakat azonnal az illetőknek tudomására hozhatja, a kiknek erre munkaközben szükségük lehet; így a gyűjtémény is nem holt töké lesz, a melyet csak neknek s bánulnak, hanem mindjárt érdekesítetik is. Másrészt meg közhírre tevén a tagok működését, a vármegye szellemi mozzalmairól is hirt ad, a többi tagokat és nem tagokat is figyelemzetni e tárgyakra s tisztelőket felkelti, hogy ezekre vonatkozólag netalan birtokukban levő vagy általuk másnál látott adatokat, könyveket, irományokat vagy más tárgyakat az illető számára előkeressenek, hozzáferelhető tegyenek, azokra utbaigazítást adjanak sat., szóval barátságos uton munkájában lehetőleg segítsék. Ez, a mint hálás érzetet kel és viszonzószolgálatra ösztönzi az illetőt, barátságos s családi viszonyt teremt a tagok között és a munka jobb sikerét, a kérdés teljesebb kimerítését is biztosítja.

A kik pedig nem választottak még tárgyat, azokra nézve bátorodok némi utastatást oly munkakört választani, a melyben bizonyára mindenki találhat magának való és általa is végezhető munkát, ha egyáltalában komoly szándéka van közreműködni a szép célra. Csak-hogy ily esetben is, főleg hosszabb foglalkozást igénylő munkánál nem lesz fölösleges a bejelentés, nehogy pl. másolt megelőztetve hiába fardjon.

Minden tag legalább saját helységének és vidékének multja körül tudakozódhatik és jelenéről tehet jegyzéket, a melyek idővel érdekes adatokká lehetnek még, mint a szerzetes házakban vezetettnek szokott diariumok, naplók. Egy falusi jegyzővel hallottam is, hogy több év óta hűségeseen írja fel a helység nevezetesebb eseményeit, a mindennapi időjárását, a természet megnységét, minőségét sat.

Tanítók, jogászok, tisztviselők, orvosok és papok is találhatnak elég tárgyat, a nélkül, hogy épen régi okmányokat kellene fáradsággal botizniuk. A tanügyi, egyházi, közérkölségi állapotok; egyes helységek birtokügyi viszonyai, nemcsak földművelők folytatólt viszályai, a közegészségi viszonyok, egybevetve a lakosság morális életével, táplálkozásiával, foglalkozásiával, a népesség szaporodása és apadása és annak okai, telepdedések, társulási viszonyok feltűntetése, néprajzok, népszokások és — viseletek, népdalok és mondák, közművelődés gyűjtése; adóügyi statisztika, ipar, kereskedelem s közlekedési viszonyok, egyes szükségletek és fogyasztások statisztikája sat., stn., mind oly tárgyak, a melyekhez az adatokat nem távoli levéltárakban kell keresni, ott vannak mindenkinél keze ügyében. — Ha pedig valaki lelvél vagy könyvtárak mellett van, vagy régi iratok s könyvek birtokába jutott, azokat a menüiben vármegyénket illetik, megismertetheti vagy kivonatot készíthet belőlök.

Hányan vannak még, a kik az 1848-9 évi szomorú nevezetességű harcokból a csatamezőn vagy a zald asztalnál intézőleg folytak be az eseményekbe! S mégis mily kevés rendszeres feljegyzésünk van még azon korról is. Irjunk vagy irassuk le ama napok eseményeit is egyes községek, vidékek szerint; míg az azokban részvétel szempontú közvetlen előadásból meríthetünk.

Nem ártana egyes nevezetesebb kérdések eddigi állapotát a történelmi irodalom sok helyén elsősorva található adatokból összegezve újra feltűntetni és azokat lehetőleg helyszíni kutatásokkal tisztázni.

Illyenek például a rómaiak kérdése Bácskában és az itt talált sok római pénz, meg egyéb római régiségek; az ugynevezett „római sánccok” kérdése sat. Érdekes volna a Ferencz-csatorna történetét is reprodukálni, kiegészítve mostanig és a hajó-forgalmat és jövedelmét is feltűntetve; így a kender-termelésről és innen iparág fejlődéséről, a kivitel statisztikája sat.

Ezen munkálatok adnak aztán a választmányi és a közgyűléseken felvisszandó értekezéseket; ha szerzője pedig már előbb bizonyos okokból valamely vármegyében lapban kinyomtatná, abból egy-egy példányt a társulatnak is küldessen be, hogy ott is tudomást vehessenek róla és a vármegyei történelmi irodalmi jegyzékek felvételéhez.

Egy régi vármegyei történelmi helységnévtár megírása, a milyen szükséges, ép oly nehéz feladat még egyelőre, míg a régi okmányok mind össze nem gyűjtetnek és a vármegyében dívatkozó összes elnevezések is egybe nem szedettek. Az előbbi sokkal nehezebb dolga, sem hogy egy-kezt évi fáradozással elvégezhetnők, több körülménytől függ ez, hanem annál könnyebben lehet addig az utóbbit végezni. Minden tag tudniillik legalább saját helységét illetőleg pontosan és lelkiismeretesen írja össze a helység netalan több nevét, egyes részeitnek, utcáinak, hídjainak neveit ha vannak; az egyes puszták neveit, az azokon levő dűlök s utak netalan külön elnevezéseit; a rétek, halmok, erők, tavak, sánccok sat. neveit, megjegyezve, hogy ezek újak-e v. régiek? Nem fűződik-e ezen nevekhez valami monda, vagy hagyomány? Vannak-e a hatáiban valahol romok s milyennek, mit szólnak a néphit? Találtak-e már itt s mily körülmények között, régi pénzeket, edényeket s egyéb régiségeket, milyennek azok és hol vannak?

A helység-névtárnak jó szolgálatot tehetnek a határpárti és határjárás iratok, egyes községeknek, sőt az egész vármegyének pontos, részletes mappázása. E részben tehát a mértékek is a vármegye részletes és kimerítő geographiai ismertetése által sokat tehetnek.

A fentebb mondottakból következik, hogy a választmány, ha tagjait bizonyos munkára felkéri, azoknak a szükséges segédesszók ököket is adja kezökbe, a milyennek azok nem bírnak vagy nem is bírhatnak. De a választmány maga is ezen eszközök némelyikéhez csak a vármegye közvetítése által juthat.

Midőn a tört. társulat a vármegye aegise alá mekült és ennek pártfogása mellett meg is alakult, főleg azért tette azt; mert a vármegye ezen szellemi mozgalomnak is legmértőbb élére álltán, ezen kizárólagosan az ő érdekében fáradozó társulat tagjait nagy tekintélye és befolyása által oly helyzetbe hozhatja, a melyben azok maguk erejéből alig, vagy csak nehezen és esetről esetre juthatnának. Azért kérje a társulat a vármegyét, hogy ez, mint ilyen, e társulatot kebelebe felvegye és mondja ki hivatalosan, hogy mindenben annak érdekeit előmozdítani fogja, ha lehet anyagi segéllyel, de erkölcsileg minden esetre. Így pl. egyes nagyobb levél- és könyvtárak, a vármegye területén lakott és most az egész országban elszórt régi nemes családok leveles ládái talán könnyebben nyílnak meg a vármegye kerelmére, mint egyes kutatóknak, és egyet-mást eredetiben vagy hitelen másolatban is ez uton inkább lehet megszerezni. A vármegyei levéltárnak múlt századi bármily szegényes részét is kissé rendezni és könnyű használatú állapotba kellene hozni. Az egyes ember által csak költséggel és nagy időbátlással (s így is csak félt meddig) beszerezhető irodalmi adatokat is (mint pl. minden vármegyei község pecsétlenomait és az összes helyi elnevezéseket, a nemesek armalisai stb.) a vármegye közvetítésével biztosabban és gyorsabban lehetne beszerezni. A esztornázás, utépítés és egyéb földmunkákkal működő munkavezetőknél hivatalból meghagyja, hogy az ilyen munkák között napfényre kerülő régiségeket megörizze és a találás körülményeit is pontosan jegyezze; a tárgyakat tehát a vármegyei muzeumba szállítsa.

Vármegyénkre vonatkozó igen sok régi okmány volt már egybegyűjtve 120 ével ezelőtt a vármegye főjegyzője által; azonban a kézirati kötetek idővel elveszték és most a nagy fáradságot újra kell kezdeni, és az ország minden zugából újra összerentezni, a mi e vármegyére vonatkozik. Mennyi rengeteg kincset lehetne

csak Budán az országos levéltárban, Bácsben és Pozsonyban találni! — Okvetlenül módot kell találni arra, hogy ezek mind lemásoltassanak és egy közhasználatú vármegyei okmánytárban kinyomassanak. Ez annyira szükséges, hogy a társulat elsőrendű teendőjének merem mondani; ez, a mint a tagok működését kimondatastalanul megkönnyíti, úgy biztos és szilárd alapra is fekteti a társulat egész munkálkodását. De épen nagy hordereje és költséges volta miatt érett megfontolást kíván még.

Muzeumunk számára azonban a gyűjtés azonnal megindulhat. A választmányi kéjrje fel a vármegyei nyomdák és lapszerkesztőköt, hogy az általuk kiadott röp-iratok, könyvek vagy újságoknak, a mennyire még kaphatók, egy-egy példányt beküldeni sziveskedjenek, jövevő pedig reánk már eleve gondoljanak. Hasonlóan felkéri a vármegyei írókat is, hogy műveikből egy-egy példányt ide juttassanak. Szóval gyűjtson bármily nyomtatványt és könyvet, mely némi világot vehet vármegyénkre, ideértve még a szinlapokat és halotti jelentéseket is; előbbieket a vármegyei színiúgy, utóbbiakat a családok elágazásai mutatják. Ne vessünk meg semmit, idővel sok, csekélységnek látszó dolog is érdekes adat lehet a történetről előtt. Azonkívül egyéb régiségi tárgyakat is (régí pénzeket, pecséteket, fegyvereket stb.) Szedjen és havonként nyilvánosan, lapok útján tegyen azokról jelentést.

Hogy régiségeinket eddig a budapesti nemz. muzeumba vittük, annak volt értelme; mert egész vidékünkön nem volt hely, a hol megőrizték volna. Most azonban, miután a vm. alsóház és elnökünk szíveségből e gyűjtemények számára egyelőre legalább ideiglenes helyiséget kapunk, és van, a ki azoknak gondját viseli: vétek volna ezentúl is máshová küldeni a mi leleteinket, amél is inkább, mert ezek alig gazdagíthatnók meg a budapesti muzeumot valamely új s ott még ismeretlen speciessel. Ez tehát semmit sem nyerne velök, de nem is veszít; annál többit nyerünk mi, ha együtt látjuk vármegyénk tisztos régiségeit és egy helyen tehetjük tanulmány tárgyává. Budapestben már annyira van, hogy helyszüke miatt padlásra, pinczébe szülföljék s így rák nézve hozzáférhetetlenek, meg itthon minden egyes darabot a megillető díszhelyre juttathatunk. — A régiségek gyűjtésében sokat tehetnek a papok, tanítók, községi jegyzők, a kik a népet felvilágosítják és a tárgyakat fölök észszerűdök, figyelvén mindig a találás minden körülményeire.

De már legyen ez elég, ugyis talán utamon már a tisztelt olvasót e hosszú felsorolással, a melyet az ügybizottság adott tollamból, hogy minél érthetőbben fejtezzem ki nézeteimet s véleményemet e tárgyról és kis megbeszélés tárgyává tegyen az ügyet. Nem tudom, az országban levő több hasonló irányú társulat közül valamelyik ilyen alapon van-e szervezve; de azt tudom és bátran mondhatom, hogy a mi társulatunk ezen változ uton haladva a sikert már előre biztosítaná magának. Mert ha a munkások száma csekély maradna is, de ha ezek így utba igazítva és feldolgozható anyaggal segéllyezve, mindig eredményt s haszonnal dolgozhatnak, s nem kell több napi fáradságuk eredményét néha egy tollonással ismét semmivé tenniük: ezen eredményes munka folyton fokozta tevékenységüket és munkadíjakot nem engedí lelohadni.

Iványi István.

H E R E K .

(Beküldetett.) Interpelláció Zombor város polgármesterehez illetve a zombori önkéntes tüzoltó-egylet parancsnokához. Az egylet alapszabályai szerint, minden napárti év kezdetén rendes közgyűlés tartandó, és minden hónapban a bevétel és kiadásokról rendes kimutatások közteendők. Mivel ma junius 6-án vagyunk — és nem kívánatos, hogy a beszámolás, úgy mint a múlt évben is — elég helytelen és törvényellenesen — 5 évről egyszerre történjék, kérünk gyors intézkedést, nehogy ez iránt felsőbb helyen legünk kénytelen orvoslást keressni.

(Égy tüzoltó.)

Zomborban a vegyes katonai felvilágosító bizottság a következő irakból állt: adersklau lovag Bichel tábornok, Szegner N. ezredes a 62. honvéd. parancsnoka, Drexler k. kir. alvez. ezredes, Kraunk k. kir. t. szerszoros, Kelemen m. kir. honvédt. orvos, Gartner m. kir. miniszteri tanácsos, Knoll és kir. hadi. parancsnokai hadnagy. Miközben egy napig tartott, és Bácsmegyének csak néhány járásból a felvilágosítást utalt katonaközegekhez felvilágosítva.

Kinyomozhatatlan gyilkos. A múlt évi szept. 18-án négy pinczére csosz zabot vitt eladni a torzai piacra. A zab árából egy napot csaptak, egy koresmából a másikba mentek. Öreg este lett, mire utat indultak hozzá felé. A mint a pinczére szőlők alá értek, lövés dörögött el s a kocsiiban ülők egyike Csizmak Péter holtan rogyott össze. Társai e szerencsétlenség láttára a helyett hogy a lövés irányában a gyilkos kipuhatolására siettek volna, megfordították kocsiukat s visszavágtattak Torzai. Az elhangzott lövés a torzai örökös is figyelmessé tette s a mint a három csosz agyonlőtt társukkal a faluba ért, nyakon csípték őket és mint a gyilkossal gyanúsítottakat letartóztatták. Megindíttatván a vizsgálat, kiérdült, hogy a csoszök egyikénél sem volt fegyver, s a lövésből egyetértésben, minden szóvita nélkül mulattak egész nap. Azonkívül a lövés irányára nézve is konstátult, hogy az oldalról jött s a löcs és szekér oldalába fúródott sörétek terjedelméből következtették, hogy a lövésnek legalább 15—20 lépésről kellett történni. Ily körülmények közt a zombori törvényszék a három csosz ellen a további eljárás beszüntetése, mely határozatban a kir. ügyész is megyengodott s az iratok felvilágosítás végett hivatalból kérte a kir. táblához feljuttatást. A tábla tegnapelőtt az elsőbírósg határozatát jóváhagyta.

Féjer Gyula az itteni aprt-plebánus ur, mint minden évben, úgy az idén is egy drb. aranyt adott át a főgymnasium tanárának, hogy azt a legjobb viseletű tanulóknak adjon jutalmul.

A halasztási jog gyakorlására vonatkozó törvényjavaslato a kereskedelmi miniszteriumnál szerényen dolgoznak.

„Az emberiség két osztályba sorozandó: oly emberek, a kik kísérnek, és olyanokba, a kik hagyják magukat kísérni. Az utóbbiak az egoisták.”

Ez egészen a mi viszonyunkra illelt. Barátom soha sem kísért engem, mindig nekem kellett ott kísérni. Megmondtam ezt neki oly alkalommal, a midőn barátságom megint nagyobb mértékben igénybe vette, és beálla hibámat, de megígerte, hogy most megváltozik, hogy ezentúl ő fog engem mindig kísérni.

S megértőtla szavát. Nasznyag voltam egy menyegzőn. A kocsi az ajtó előtt állt, és épen el akartam bucsúzni barátomtól, a midőn egyszerre csak elszánya megakad velem jónni. „Várgal, elkísérek.” „Hát akkor szállj be, már késő van.” Beszállt, és alg ment a kocsi pár percig, odaszól a kocsiának, hogy megálljon egy kissé. „Mit akarsz?” Kértem. „Semmit, csak egy esekélyeztet, épen itt lakik az én órásom, csak beviszem az órámat, hogy megvizsítsa; nem haragszol úgy velem, midjárt vissza vagyok.” Csakugyan nem maradt sokáig és a kocsi tovább indult. Ismét megálltja. „Búcsás meg egy percze, barátom, itt a szobalmán van egy kis dologom, rögnön viszá leszek.” És ez így ment tovább a szobától a könyvtárba, a borkereskedőjéhez, forgóváshoz, czipszéhez, és ha nem tévedek, még babasszonyához is, pardon! felesége babasszonyához. Mindenhol volt egy kis dolga, mindenhol csak rövid ideig tartózkodott, de mire dolgaival kész volt, addig a menyegzés is már rég elmúlt.

Mert az esküvő már elmúlt, ki akartam hajtani az elővárosba, hogy legalább a vacsorában részt vehessenek meg, ha már nem mehettek az esküvőre, de barátom, a ki oda nem mehettél velem, mert meghíva nem volt, könyörgött, hogy előbb vezessem őt haza, mert tán csak nem kívánhatom, hogy ő most gyalog tegye meg a hosszú utat, és én magam is belátom, hogy ez nem volna rendben, tehát lakásához hajtattam, ott a kocsiát kifizettem, és elveztettem minden kedvemmel a lakodalmomtól. Felmentem szobámba, ott egy szék eszt tettem, aztán elaludtam és szavakkal: „Isten veled barátság!”

Masnap pedig nem mentem, mint rendszeren előbb barátomért, hanem magam elmentem a kávéházba és belepuntok kiáltottam: Pinczér hozzon nekem egy másik barátot! B.

Wippler Sándor telegkönyvezető Zomborban, a szabadkai telegkönyvi hivatal főnökeké nevezették ki.

A vidéki orvosok érdekében nagyon fontos határozatot hozott a napnap a budapesti egyetem orvosi kara. Minthogy ugyanis a vidéki orvosok nem igen ösmerkedhetnek meg a gyógyászat újabb vívmányaival: tanulmányok a fővárosban 10—12 napig tartó szünidei tanfolyamokat akarnak rendezni e célra.

Pécsett a róza, virág, tavaszi gyümölcs és kerti terményeké magában foglaló kiállítás, és 16. és 17-én fog megtartani. Az ünnepélyes megnyitás 16-án délelőtt 10 órakor leend. A látogatási idő reggel 7 órától este 7 óráig, a villanyvilágítás mellett pedig esti 7 órától 10 óráig fog tartani.

A zombori állami főgymnasiumban az osztályvizsgálatok I. hó 18-ától kezdve folytatódólagosan tartanak. Ugyanott az érettségi vizsgálat f. hó 11. és 12-én tartatik meg.

Múlt vasárnap a Seiler András-féle kórházban az orgona-utazásban verekedés támadt a „cibizil” és katonaság közt. Egy szakaszvezető Tuczakovits Mikójt szuronyal fejtesszük. Ily helyeken miért nem örködik a rendőrség?

A szabadkai kórházban Dózsai Jóska csendes örült felgyújtotta szalmazsákját s czellőjében fuladva találták. **Vasúti állomáshely.** A nagy kir. államasutak igazgatósága következő értesítést küldte be: A budapest-szabadkai vonalon Budapest-Ferencváros állomás és Erzsébetfalva megállóhely közt fekvő „Budapest-kiterő” elnevezést viselő kitérőnél a 2111. és 2112. sz. személyszállító vonatok június 1-től kezdve, utasok és utpódgyász feltelelé céljából meg fognak állni.

Ünnepe a Rothschild-házban. A párisi Rothschild amaz alkalomból, hogy Beatrix leánya és Ephrussi Móricz bankár közt a hazasági szerződés aláíratott, palotájában nagy ünnepélyt rendezett, melyre 2500 vendég volt hivatalos. Az énteremben voltak felhalmozva azok az ajándékok, a melyeket a rokonok és ismerősök adtak a nyakesszonnyak. A nagyanya, James báróné egy gyémánt nyakéket, Alfonz báró és neje, a szülők, gyöngyökből és drága kövekből álló esküszert, Gusztáv báró és báróné gyémánt övet, a vőlegény zafíresztet, pompás velencei eszikipéket, Ephrussi Henriette a jövendő anyós, aranyozott ezüst asztali készletet, Rothschild Eduard egy sèvres készletet, Bleicheröder egy Makartot, Haley „Abbé Constantín”-nak gyönyörűen bekötött példányát adta ajándékba. A vendékek közt ott voltak a nemoursi és jövendő hercegek, Murat herceg, Németország, Ausztria-Magyarország, Törökország, Portugália nagykövetei, Broglie, Decazes hercegek, Canrobert tengernagy, Buffet, Leon Say, Dumas, Sardou, Detaille, Ambroise, Thomas, Lesseps, Perrin stb.

Pontos czigányok. Erre a népfajra azt szokták ráfogni, hogy mindenre inkább rászoktható, csak a pontosagra nem. Témészárról az ellenkezőt jelentik. A temesmegyei Susanevok községből több évvel ezelőtt 1 tucizat cigány vándorolt ki és azóta Romániát, Szerbiát és Orszországot járják. A messze távolban sem felekedtek azonban meg hazajörők, minden évben rendszeres megküldik községük előjáróságához adójukat s nem mulasztottak el soha külföldi utlevelét folyamodni. Most legújában ismét folyamodtak utlevelök megújításáért.

KÜLÖNFÉLÉK.

A lámpák füstölésének megakadályozása igen egyszerűen úgy eszközölhető, ha a lámpabélet használat előtt erős ecetbe mártjuk. A bélet megszáradása után a lámpába fűzők és ez egyszerű eljárás által a füstölés és gozólé el van haritva.

Oriasok városa. Montanóban (Egysült-Államok) csupa 6 láb magas emberekből álló tarsulat egy új város alapításán, melynek „oriasok városa” nevet adnak. Csak az lehet a város lakója, a ki legalább is 6 láb magasságú; a nőknél a magasság minimumát 5 lábba szabták meg.

A buza eredetét biztosan nem ösmerik, de a tudomány ama tétéle alapján, hogy valamely növény os hazajának az a hely tekintendő, a hol legtöbb különböző valtya található belőle, fel kell vennünk, hogy a buza hazája Persia és India, tehát az emberi nem bölcsője volt. Annyi bizonyos, hogy a mióta a buzat az ember ösmeni, azóta állandóan használja azt eledetiül úgy, hogy az évente elhasznált mennyiség bármely nép műveltségi fokának megítélésére alkalom vehető. Amerikában a buza történetének kezdete 1530-ra viheto vissza, mikor egy spanyol Mexikóban zsebeiben rozsszal keveredett buzaszemeket talált. Később azután Kaliforniában és Oregonban vadon találtak a buzat, de az bizonyára Mexikóból jutott oda vadászók vagy szállítók után. A mai amerikai buza egyrészt ezen os amerikai buzából, másrészt pedig Európából fölgyőzt imporált magvakból jött létre.

Gyöngyszemek. A ki vetélytársra dícsőseget irigység nélkül tudja elbirni, az művelt ember; a ki örül neki; annak jó szíve van; a ki maga is hozzájárul; annak nemeg leike van. — Azok, a kik bennekünk le néznek, nem rég mentek fel. — A ki nem ökök, azon gondolkodik, mit mondott; a ki ökök, azon, a mit mondani akar. — Egy henyéléssel töltött nap jobban előfáraszt, mint egy munkával töltött hat. — Az a nyia halála az első csapas, melyet ö nélküle siratunk. — A ki szereti azokat, kik neki hizelegnek; öntudatlanul is követi azt a szent parancsot: „Szeresd elenségeidet!”

Előlegező színesz. Hogy a direktor azt a színesznék előlegét; az rendes dolog. De hogy színesz adjon a direktornak; az mar olyan ritka eset, hogy megérdemli a külön való fölémlítést. Egy nemet szünigyi lap legutolsó számban ugyanis következő nyílttéri hirdetés van: „B. igazgató, kinek szerződésben időtartamának elején harmincöt márká előlegét adtam, bezártá színházát és elavozott — ismeretlen helyre. Intem kartársaimat ne menjenek lépze ez embernek, E. H. . . nürabergi színesz.” Azt hisszük, ez intes teljesen fölösleges. Thália szerében nem igen akad majd, kinek kedve volna az E. H. . . ur példáját követni.

Irodalom.

A 36 szám tartalma: Tótvány beszély, írta Szomoró Károly. — Szegény árva gyermek története. — Fülöp Áron. — Gránátvágók írta Schiebel Hermin, fordította Halmai Z. Gyula. — Szeget-szeget vil beszély, írta Tihanyi Benó. — A feltámadt halott amerikai történet. — Félköle és lenyugó nap clevelandi Paoli Betti, fordította Báthory Károly. — Iletl társza: (Fővárosi sétányok) írta —y—. — A Sarolta-akna története elbeszélte írta Jotta Odón. — Az orosz forradalmi ünnepélyekhez E. S.-tól írta Albert. — A hon határán a bukovinai oroszok életéről. — Alafiu D. Albert. — Tell Vilmos költemény, írta Zeiditz, fordította Ujlaki Kornél. — Képmagyarázat. — Mindenféle. — Képek: Az első cserelgőz. — Orvamtadás. — A moszkvai Kreml. — Mellekelt: A „Mardona” című regény 145—160 oldala. — Mai számunkhoz van mellékelve a „Növilág” június havi száma. A horitikon: Het napról. — Sakk-talány. — Számvetvény. — Vers-talány. — Talányok megjelölése. — Megjelölés nevszara. — Kördések. — A kis lotto húszal. — Hirdetések. — Előfizetheti: Mehnar Vilmosnál, Budapest, IV. ker. papnövelde utca 8. sz. Egész évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr.

Viszonzválasz Dr. R. A. urnak.

Igazán szólva, ha neheztel rám, jobban állg állhatott volna boszút szörnyü bünömrét. Gondolja meg uram, én tegnap reggeli 4 órától kezdve egészen mai két és fél hajnali óráig talpon voltam, de nemcsak talpon, hanem Esztergom árnyólt rettegő utcázi tanuskodnak mellettem, hogy tegnap délelőtt ugyanott misét hallgattam, a szabad ég alatt vévém magamhoz az ebédnek életadó részleteit, annak sürgös elintézése után pedig haladéktalanul Visegrád felé vévén rémséges tengeri utunkat, meleg, — mit meleg? a legforróbb (30 fok) érdeklődéssel sietünk a Zách Klára életéhez fűzőtt visegrádi várronok szomorú „történeti emlékeket kelt” színhelyéhez. Három órai fel-lemászás után megnyiták az ég csatornái és sietteték lassu — 30 foknyi hegyi levegő által mérsékelt lépteinket. Átázva, kihevülve, belemelegedve, fellelkesülve még tánczra is keltünk, és biztos vagyok benne, hogy az a szük tér, melyet magamnak és tánczosömönek szereztem, boldogabb emlékü lesz, mint az a meglepetés, a melyet Úram bátyám készített hü és öszinte alattvalójának.

A miket e sorokban mondani fogok, ha ugyan 30 foknyi melegben kifejezheti magát az ember, legyenek az öszinte megterésben megtört lélek bünbábó vezeklésének szentelje! Milyen örömmel ragadtam meg azt a lapot, melynek hasábjairól eszegek írói minőségemnek ha nem is kellő méltatása, de legalább annak ténye világlott le, hogy kedves urambátyám elolvasásra méltatta amaz emlékezetes copétársaság, (vagy hozzá tegyem, hogy copétársaság volt?) viselt dolgainak álom után sóvárgó agyam által végbevitt kegyetlen leírását. Hanem egy melyen fájjalok, hogy öszinte és gyengéd támogatás ellenében, báránytermeszethez nem férő fityköszellemmel válaszolt, és nem is azért terheltem e sorokkal, és nem is azért teszem ki magamat a t. olvasó közönség esetleges neheztelésének, mintha provacálni öhajtanam allekülétének hamisított újabb riadalmait, hanem örülni tudnék felőle, ha kedves urambátyám viszonzóta volna feleletében azt a meleg hangot, a melyen én szóltam Önhoz, ha nem eröltetett volna soraimra olyan jelleget, a melytől azok annyira vannak, — mint, egyje hogy nem tudok valami rettető distantiát megjelölni, — no talán Makótól Jeruzsálem 30 foknyi melegben van csak olyan messze, mint az én ézőlom volt az ön következtetéseiül.

Hanem ha fityköcsének didői sugallata elégtételt fordul hozzám, higgye meg, fölveszem a kevélyen röptet keztynit, nem vonulok félre, kiállok a küzdterre, csakhogy gygyereink egyenlőnek lesznek, ha urambátyám követ helyez parittyájába, én meg — Krisztus módjára — csak kényeret teszok.

Vagy szebbnek találja-e a harcot, ha én is fitykössel védem magam, nagyobbank véli-e a győzelmet, ha amugy zombori szokás szerint ököre megyünk? Ám legyen! Levetem magamról a tisztas ember leplét és belebúva a sárkánybor fortelmes ödujába és az övénél nem gyengébb ököllemmel védekezem a XIX. század barbarismusának legoemánnyabbi támadásai ellen. Hanem aztán tessék elkészülni minden eshetőségre, mert az én karom kegyelmet ezen ismerő állatiasággal sújtja a merénylöt s miután ön nyílt levelében nem eleve is idegenkedik a jóvagsin elégtételadástól, kénytelen leszok egy tenni, mint az a bizonyos római atyafi, kit mióta egy alkalommal a város bikája (sic!) nyilvánosan megtámadott, mindig öldöklö eszközzel járt az utozán, vajjon megölte-e, nem írja a krónika.

Hanem egyébként nem félek én Öntől, kedves urambátyám! Az olyan emberek, kik nagy gazzal jelentik, hogy élnek, azok nem élnek valósággal, azok csak tengetik azt a valamit, mire az élet nevet szeretik vesztegetni.

Azért tehát arra kérem, kímélje magát az ilyen nehéz munkától, ne emeljen ellenem követ,

és mentse fel engem attól, hogy kipróbált harezti tudománya mellett, ifju mivóltonnal szemben is kudarczot vallassak Önére. Artatlan vagyok én, huzajozt Öntől kezdve az egész világ, mely ha nem mentene föl engem a szörnyü vád alól, bizony nagy igazságtalanságot követne el rajtam, ki is maradok kedves urambátyám és türelmes közönségem továbbra is hü és egyeslelki sorsosának.

Áldás és béke velünk!

Nymbus.

NOVELLA-TAR.

Büszke szivek.

(Elbeszélés.)
(Folytatás.)

Aladár kegyetlenebb volt iránta. Nem is látta, nem is tudta, ki ő, nem is akarta látni, nem is törekedett megismerni azt a szívet, melyről jól tudta, hogy az övé.

Nem! Neki nem kellett az a női szív. . . Kincs volt, melyet sárba taposott s közönyvel ott hagyott. Akkor azután akarva — nem akarva megismerte. Beállta, hogy az egy kincs, s meggyőződött róla, hogy e kincs nélkül oly szegény, miszerint meg sem élhet.

Az a női szív ott virrasztó! agyának s kiragadta a halál karjai közt. Mikor pedig már belátta, hogy az a szív az ő nemutója, boldogsága, istensége, akkor még azt kérde tole: „Azért mentetél-e meg, hogy megszerezze? Magadnak mentetél-e meg, vagy önmagadnak?”

— Szé fajt! Miön meg nem ismerte, s kikerülte, tévedhetett. Meg lehet bocsajtni, hogy a miöl nem tudjuk jó-e, rossz-e, — mar eleve rosznak tartjuk. De nem lehet megbocsajtni, hogy a jobban meg ketelkedik.

Julia szíve haragra lobbant. Egy galamb epje tört szívében. Az a galamb epje nem tudott lemondani a boszszu edes érzetéről. Szomjazta kegyetlen szomszusságal. „Elkerültél, eltasztált, megvétel — s most te könyörög, hogy én ne kerüljelek el, én ne tartszszalak el, én ne vessekkel meg!”

Mily edes egy tudat így állni szemközt azzal, a kit imadunk.

Hogy mödünkben van megbocsajtni s mily edes a bocsánat. Mondunkban áll a boszú kitöltöni, s ez is edes. . .

Julia várt, sokáig várt s boszuját nem teljesedett be. Aladár nem adta meg magát. Így állt ott fejet könyökére hajtva arahosszat. . .

Ez az idő rá nézve semmiel se volt több a halálodoklásnál. Esküje köte. Reménye se lehetett a boldogság iránt. Meg kell halnia. S mégis! Mielőtt meghal — haláli szerette volna a büszke Aladár szerelmi vállomását. Ez oly edesse tette volna a halált.

Maga előtt látni térden, a kit szeret. Kifejezhetetlen boldogság!

Egy ily pillanat fölér az egész élettel. Egy ily pillanatról százszor öndaéta volna életet. Összerzerte csak tompa zuhanást hallott ajtaja előtt. Összerzerte. Hideg borzalom futott végig tagján. Látnoki szemekkel látta a történeteket. Ha valaki azt mondta volna neki, hogy Aladár egy éjjel szobájáig s ott összerogy szerelmi bánatában, szemébe merite volna vágni, hogy hazug!

Ilyen diadaira álmában se számított. S egy zuhanás, mely akármely tárgy eseseböl is származhatott, egy pillanat alatt átvilágította agyát s meg mert volna rá esküdni, hogy senki és semmi más nem lehet ajtaja előtt, mint Aladár.

Ez a lelek titkos setelme, mely soha se esál! Par percz kellett ahhoz, hogy ingához térjen. Par percz alatt elege rendezte gondolatát. O a nők oly gyorsan vesztik s oly gyorsan nyerik vissza lelkiebersegüket!

Fölkelt s az ajtóhoz sietett. Kinyitá. . . Aladár ott fektült mozdulatlanul lábai előtt.

Az imadott leri ott. Ez volt a legigazabb vallomás. Ennyit szó soha se fejezhetett volna ki. Lehajolt hozzá. Gyöngéden megszoitá:

— Megtete magát? Vajon hol börtölt meg! Ó ez igazán borzasztó! Így összerogyótt! Vádoznak és marványkövek oly romlottak mar. Kej-ni-ből! Hivjak valakit?

Aladár fölveté szemét. E tekintetből is kiolvashatta volna Julia, hogy nem a marványkövek romlottak meg, de a banat sulya alatt rogyott ajtaja ele.

— Adja kezét, lölytáta a hogy nyajas-szelven. S megragadta kezét s fölelére. Aladár nem merite fölvenni többé tekintetét. Egy erze, mintha gyermek volna.

A gyermek meghiottit, cselelt, s a no fölelére. Hogy merjen a gyermek e önék s szerelméről szólni. A szegény izzo tüze egte lelkét.

— De most jut eszembe? Mit kerestett ön e folyosón? Szorakozott lehetett. De azt hiszem segely nélkül is el tud menni. . .

Aladár egy erze, mintha valami össze szoritáná torkát s nem tudott egy szót se szólni.

— Ah on egészen zavart. Ez a veletlen egészen kihozta sodraból. Menjén hat! Hisz késon van. Ha valaki megtudná, hogy így tart. Ha megmegtámasztam! Az ön szorakozottsága furesza gyanuba hozhat vőlegényem előtt. . .

Még ez is! A mar halára szöbött szívére egy tor-dócs. . . Vőlegénye! Tudd meg te szegény szerencsétlen ember, hogy egy vőlegény mennyiszegye elhozza Nincs is jogod e perczben itt állnod.

Ez a tor-dócs fajt, s ez a fajtalom dühbe hozta a szívet. A dühös szív többé nem határozatlan. Aladár megszólt:

— Beszédem van önnel!

(Folyt. köv.)

Felölös szerkesztő:

MÜLLER GYULA.

Kiadók és lapigazgatók:

Nadasch, Muzsik és Partios.

Vasuti menetrend június 1-től.

HIRDETÉSEK.

Allomások	Szem.	Vegy.	Szem.
	v.	v.	v.
Zomboról Budapestig.			
Zombor indul	*3.23	*7.45	9.30
Militics "	*3.41	*8.10	10.01
Bajnok "	*4.29	*9.07	11.13
Szabadka érkezik	*5.15	*10.01	12.24
Szabadka indul	*5.50	*10.35	3.10
Kis-Körös érkezik	*7.20	*12.36	4.54
Kis-Körös indul	7.44	*11.16	5.09
Budapest érkezik	11.00	*6.00	8.22
Budapestről Zomborig.			
Budapest indul	7.45	2.40	*8.23
Kis-Körös érkezik	10.45	5.45	*11.15
Kis-Körös indul	10.52	5.50	*11.42
Szabadka érkezik	12.34	*7.30	*4.53
Szabadka indul	3.30	*8.10	*5.16
Bajnok "	5.00	*9.06	6.35
Militics "	*6.15	*9.44	7.25
Zombor érkezik	*6.39	*10.01	7.45
Gombosról Zomborig			
Gombos indul	*2.04	*6.20	7.38
Szt.-Iván "	*2.29	*6.40	8.06
Szt.-Iván "	*2.44	*7.00	8.36
Zombor érkezik	*3.09	*7.30	9.15
Zomboról Gombosig.			
Zombor indul	*10.15	8.05	*7.31
Szt.-Iván "	*10.41	8.40	*8.12
Szt.-Iván "	*10.57	9.43	*8.38
Gombos érkezik	*11.11	9.19	*8.57
Szabadkáról Ujvidekig.			
Szabadka indul	1.00	*5.40	
Csantavér "	1.32	6.22	
Topolya "	1.59	7.05	
Kis-Hegyes "	2.27	7.43	
Verbász-Kula indul	2.52	8.26	
Ó-Kér "	3.17	8.58	
Kiszács "	3.38	9.28	
Ujvidek érkezik	4.05	10.00	
Ujvidekéről Szabadkaig.			
Ujvidek indul	*6.05	11.55	
Ó-Kér "	*6.35	12.45	
Verbász-Kula indul	*7.23	1.12	
Kis-Hegyes "	*7.52	1.32	
Topolya "	*8.40	2.00	
Csantavér "	*9.15	2.24	
Szabadka érkezik	*9.51	2.55	

Eszrevétel: A estillag jelölt számok az éjjeli órákat jelzik esti 6 órától reggeli 6 óráig.

Alapítottatott 1853-ik évben.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy üzletemet újman berendeztem s átalakítottam. Nálam legdagalagabb választékban, mindennemű

hádosos munka található, ugymint:

konyha és kerti szerelvények,

mosó- és moszdó-edények, teljes fürdői berendezések, fürdő- és ülökádak, zuhanyok, pléhkemenczék, katlanházak, tea- és kávékészülékek, siri-, utozai- s közönséges lámpák, sütőszközminták stb. stb.

Magán és nyilvános építkezésekhez szükséges hádosos munkák és KERESZTEK általam a legjobb kivitelben készíttetnek.

Fürdő- és ülökádok nálam igen jutányos áron kölcsönkép is kaphatók.

Mindennemű hádososmunka és szakmába vágó javítások a legnagyobb pontossággal és olcsón eszközölketnek. Teljes tisztelettel

Eibach István

hádosos,
Zomborban, Zrínyi-utca,
Tárczy-féle házban.

4-4

**Legujabb feltűnést keltett
TALALMÁNYOK!**

Fehér mellszörp,
köhögés ellen.

G. A. W. Mayer-től Boroszlóban. — Egy üveg 50, 90 és 1.80 kr.

Keményítő fénymáz, (Stärke Glanz)

finom fehérneműknél meglepő eredményt hoz létre. Csomagja 10 kr.

Bäuchler-féle kiváló finom

indiai cseppek fogfájás ellen.

Egy üveg ára 35 és 70 kr.

IDEI TÖLTÉSÜ

ásványvizek.

15-6

Mohai ÁGNES forrás.

Borszék. — Budai Deak, Ferencz Jozsef, Hunyadi és Rákóczy-forrás. — Carisbadi. — Mühlbrunn. Gishubli. — Marienbadi † Brunnen. — Krondorfi. Parádi. — Rohitsi. — Szulini. — Szalvator. — Selter. — Szalyvay.

BOROK.

Kitünő peccsenye borok, Pezsgők ugy Pécsi, Neszmélyi, Magyaradi, Asztali, utóbbiak 1 literes üvegekben.

Kaphatók: HEINDLHOFFER ROBERT tuzserkereskedésében Zomborban.

Magyarország legjobb savanyú vize.

Mohai ÁGNES forrás.

A vegyelmezés szerint a

mohai ÁGNES forrás

vize a legjobb savanyú vizek közé sorolandó.

Tekintve, hogy ugyszólván csupán szénsavásokat tartalmaz, igen nagy mennyiségű szabad szénas mellett ezen ásványviz

a tiszta földes savanyú vizek közé tartozik.

Főraktár:

WEIDINGER S. és ZS. kereskedőknél
Zomborban.

10-5

Magyarország legjobb savanyú vize.

Magyarország legjobb savanyú vize.

Magyarország legjobb savanyú vize.

F. évi június 1-étől „Szt-Háromság“-térén Tárczy-féle házban.

Cselyuszka Antal

uri és uoi-czipész Zomborban

elvállal vidéki vagy helybeli mindennemű

férfi-, női- s gyermekczipő

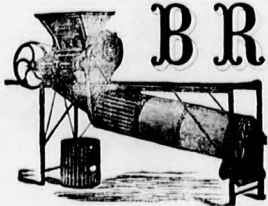
megrendeléseket beküldött mérték szerint pontosan és gyorsan. 40-21

Tudatja a n. é. közönséggel, hogy raktárát tetemesen megnagyobbította s minden minőségben a legolcsóbb árak mellett szolgál tisztelt veveinek.

BROGLE JÓZSEF

gép- és rostalemez-gyára
BUDAPEST Gyár: külső váci-ut.
Raktár: váci-körút 68.

Ajánlja minden gazdasági kiállításon kitüntetett

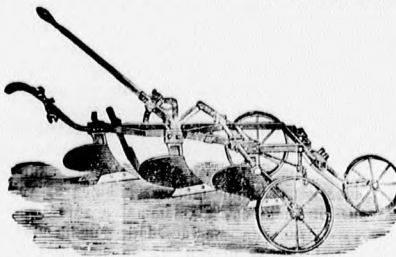
TRIEUR-jeit

váltható szitákkal.

Gabona tisztító-rostákat.

Tengeri-morzsolókat.

Lyukasztott és hasított lemezeket, malmok, méhészeti és technikai czeleokra

járgány-cséplőgépeket

Továbbá e téren a legujabbat:

szabadalmazott

hármás ekéket

közönséges és acél-ekéket,

cséplőgép-lemezszitákat

gozsecpió és járgánycséplőkhöz.

és minden egyéb

gazdasági gépeket.

Schmid H. szabadalmazott nemzeti rostát,

1882. augusztus 3-án 17,507. szám alatt szabadalmazva mint egyedüli jogosított gyártója. Nagysága: 4' 4" magas és 2' 4" széles, sulya 50 kilo ára 55 ft.